

DIT ARTIKEL VERSCHIJNT IN VERKORTE VORM IN HET FINACIELE DAGBALD (p. 7, optiek) VAN 21 JULI 2010

EZ heeft wapen tegen MSD om Research Instituut Oss te behouden

Anders dan de minister van EZ meent, beschikt de overheid wel degelijk over een krachtig wapen MSD te dwingen het banenverlies en verlies aan onderzoekscapaciteit bij Organon in Oss te beperken. Dat wapen heet een "octrooirechtelijke dwanglicentie". MSD zou onder een zelden toegepaste wettelijke regeling gedwongen kunnen worden een licentie (lees: toestemming) te verlenen onder haar octrooien op onderzoekstechnieken om een "doorstart" van een onderzoeksinstituut in Oss mogelijk te maken.

Het plan bestaat om in Oss een nieuw kennisinstituut op te richten dat verder kan werken aan onderzoek en ontwikkeling op farma gebied. De kennis die de Organon onderzoekers daarbij echter moeten toepassen is en blijft eigendom van MSD, beschermd door MSD octrooien. Na sluiting van Organon bestaat er voor MSD geen enkele juridische verplichting die onderzoekers toe te staan de in haar octrooien vastgelegde onderzoeksmethodes te blijven gebruiken. Daarmee lijkt het idee van een nieuw onderzoeksinstituut in Oss ten dode opgeschreven.

De overheid kan natuurlijk MSD vragen *vrijwillig* een licentie te verschaffen. Grote kans dat MSD dat zal weigeren. Immers op die manier wordt een "concurrerend" onderzoeksinstituut in het zadel geholpen met zeer specifieke kennis, waar MSD eigendomsrechten op heeft en welke activiteiten ze nu juist *niet* in Nederland maar *buiten* Europa wil brengen. Er is dus "dwang" voor nodig om MSD te verplichten toe te staan dat haar kennis toegepast blijft worden in Nederland. De Rijsoctrooiwet biedt de mogelijkheid een octrooihouder te dwingen toestemming te geven om de onder octrooi beschermde technieken te blijven gebruiken. Deze wettelijke dwang is na de oorlog in Nederland nog maar twee keer toegepast. Minister van der Hoeven kan MSD dus met deze in de wet verankerde bepaling *dwingen* een octrooilicentie te geven onder alle MSD octrooien welke nodig zijn farma research op de gebieden waar Organon sterk en bekend om is, in Oss voort te zetten.

De wet zegt dat een dergelijke dwanglicentie door het ministerie van EZ kan worden verleend "*in het algemeen belang*". In dit geval is dat algemeen belang niet moeilijk aan te wijzen. Nederland is een kennis intensief land. Onze productie capaciteit heeft in de loop der jaren plaats moeten maken voor andere vormen van economische activiteit, waarvan onderzoek en ontwikkeling ("R&D") een zeer belangrijk deel uitmaakt. Die

kennis dreigt nu uit Nederland te vertrekken, hetgeen een zware economische slag zou betekenen niet alleen voor de regio rond Nijmegen en Oss maar zeker ook voor Nederland als kennisland.

In 2005 heeft de toenmalige staatssecretaris een interdepartementale werkgroep ingesteld onder voorzitterschap van EZ naar de mogelijkheden en wenselijkheid van een octrooirechtelijke dwanglicentie. Uit die verkenning is niet gebleken dat er enige belemmering is om van het instrument dwanglicentie gebruik te maken. Wel is in het algemeen aangegeven dat dit "uiterste" middel slechts in "uitzonderlijke situaties" kan worden toegepast.

Tegen een dwanglicentie zijn zeker argumenten aan te voeren, maar gelet op het zwaar maatschappelijk belang hoogwaardige kennis in Nederland te behouden, lijken die bezwaren overkomelijk. Zo kan worden aangevoerd dat het hierdoor moeilijker wordt buitenlandse ondernemingen naar Nederland te halen als men weet dat dergelijke staatsdwang kan worden toegepast. Ook is wel aangevoerd dat het de concurrentie beperkt omdat het verschaffen van een gedwongen licentie de octrooihouder, in dit geval MSD, zou beperken zelf en ook exclusief de geoctrooieerde research toe te passen op een plaats en tegen voorwaarden die economisch rendabel zijn. In dit geval zou dat echter betekenen dat R&D wordt verplaatst buiten Europa, in elk geval buiten Nederland, zodat moeilijk valt in te zien hoe een dwanglicentie de Europese of Nederlandse concurrentie kan beperken.

In elk geval voorziet de dreiging met een dwanglicentie de Minister van EZ van een machtig onderhandelingswapen.

mr. Severin de Wit
intellectueel eigendom consultant IPEG Consultancy B.V., Den Haag